

Home (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/index>)

/ Archives (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/issue/archive>)

/ ปีที่ 42 ฉบับที่ 6 (2023): ปีที่ 42 ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2566

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่ 42 ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน ธันวาคม 2566	
บทความวิจัย	
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	401
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	402
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	403
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	404
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	405
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	406
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	407
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	408
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	409
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	410
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	411
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	412
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	413
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	414
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	415
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	416
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	417
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	418
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	419
การพัฒนาระบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	420

(<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/issue/view/17624>)

เผยแพร่แล้ว: 2023-12-27

บทความวิจัย

มูลค่าทางเศรษฐกิจของผักพื้นบ้านที่ปลูกโดยผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/266120>)

เก นันทะเสน, วรารณ นันทะเสน
849-858

PDF (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/266120/181281>)

การเคลื่อนย้ายและการปรับตัวของแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษาแรงงานข้ามชาติสัญชาติลาวในเขตอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดนครพนม (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265072>)

คุณัน เชื้อดวงผุย, ณรงค์ฤทธิ์ สุมาลี, เบญจยามาศ พลายนดี, วิสิฐวิฑูรย์ คิดคำส่วน, สุริยา คำหวาน, โสรัจจ์ ประวิณวงศ์วุฒิน, สุรียนต์ สุรเกรียงไกร
859-872

PDF (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265072/181311>)

ทัศนคติและการรับรู้ของผู้เรียนระดับปริญญาตรีที่มีต่อการเรียนเชิงรุกในวิชาศึกษาทั่วไป (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/264699>)

ชฎารัตน์ เองมณีกุล
873-885

PDF (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/264699/181315>)

สหบทในนวนิยายเรื่อง อโศกกลาง ของปราปติ (<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265609>)
ณัฐกมล กิจจุบาล, รัชชนีย์ ศรีสมาน

นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/issue/view/17624>

886-897

(https://www.nstda.or.th/home/nstda-privacy-policy/)

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265609/181927)
 Privacy policy (https://www.nstda.or.th/en/nstda-privacy-policy.html)

แนวทางการพัฒนาโยบายเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงานในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/266133)
 ญัฐนันท์ เกี่ยมเมม, เจษฎา ศาลาทอง
 898-909

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/266133/181376)

การศึกษาผลกระทบของศักยภาพผู้ประกอบการในยุคความปกติใหม่ที่มีผลต่อ การสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้กับวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกาะลัดอีแก่น จังหวัดนครปฐม (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/263367)
 นิธิพนท ทองวาสนาส่ง
 921-932

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/263367/181384)

พระสงฆ์กับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กเยาวชนกลุ่มเปราะบาง: ประสบการณ์การพัฒนาชุมชนวัดใหม่สี่หมื่น อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/264906)
 นิภาวรรณ เจริญลักษณ์, ชัชวาล แอร์มหล้า, ภาณุกานต์ คงนันทะ, ประภัสสร มีน้อย, เนตรตะวัน โสมนาน
 933-947

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/264906/181389)

การพัฒนาโมบายแอปพลิเคชันสำหรับคัดกรองเด็กอนุบาลที่เสี่ยงเป็นออทิสติก (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265583)
 พิชณี บุญรักชัย, ศิริพล แสนบุญส่ง
 948-962

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265583/181397)

นโยบายและมาตรการของสถานศึกษาในการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265449)
 วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์
 963-977

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/265449/181401)

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมกับการสร้างสรรค์เพลงรำไทพริ้วบุรีรัมย์ (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/261123)
 อังคณา จันทรแสงศรี
 978-989

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/261123/181405)

บทความวิชาการ

ภูมิวัฒนธรรม: นิยาม แหล่งวิทยาการ กระบวนการ และกระบวนการศึกษาเพื่อการพัฒนาทางวัฒนธรรม (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/257026)
 อับดุลเลาะ เจ๊ะหลวง

นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

มีราสไฟ: มองสังคมการพนันในยุคการสร้างชาติ (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/263731)

ณัฐวดี สำลี, พิชลินจ์ จินนุณ
910-920

PDF (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/article/view/263731/181378)

Information

สำหรับผู้อ่าน (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/information/readers)

สำหรับผู้แต่ง (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/information/authors)

Language

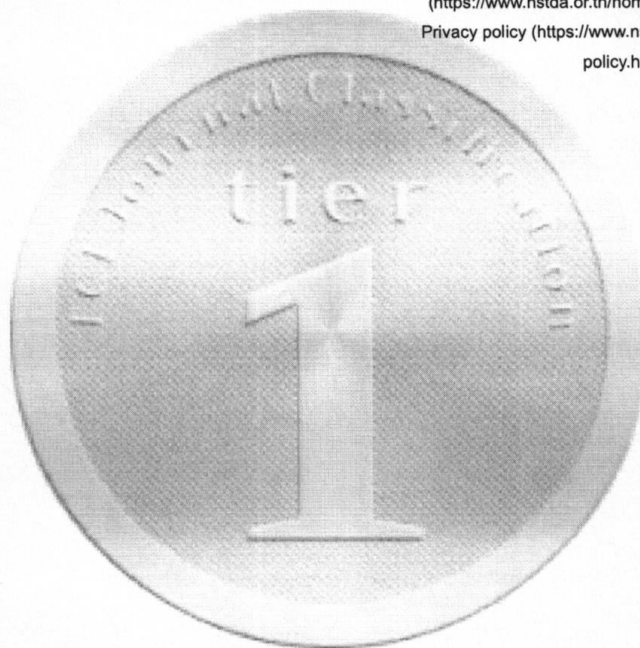
English (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/user/setLocale/en_US?source=%2Findex.php%2Fhumsujournal%2Fissue%2Fview%2F17624)

ภาษาไทย (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/user/setLocale/th_TH?source=%2Findex.php%2Fhumsujournal%2Fissue%2Fview%2F17624)

Home ThaiJo

THAIJO (https://www.tci-thaijo.org/)

ข้อมูล วารสาร

Approved by TCI during 2022 - 2024

(https://tci-thailand.org/?p=3796)

Indexed in TCI (https://tci-thailand.org/list%20journal.php)

คู่มือผู้แต่ง (Author)

การส่งบทความ (Submission) (https://drive.google.com/file/d/IVGZn8E8DQIsTpX_js8dikHHtGooBK82I/view?usp=sharing)

การแก้ไขบทความ (Revision)
(https://drive.google.com/file/d/1w7UKVBwn8OSK2sx2L3Mlzp399L_GuN3/view?usp=sharing)

การตรวจสอบต้นฉบับ (Copyediting) (https://drive.google.com/file/d/1eF6yt9hQNhxN6rDcj_EttCYfoH1jK-B3/view?usp=sharing)

คู่มือผู้ประเมินบทความ (Reviewer)

ขั้นตอนของผู้ประเมินบทความ (Reviewer)
(https://drive.google.com/file/d/1g_S0ia_c3aRWLWlRM4Vkn1m8RJwh_6/view?usp=sharing)

คู่มือการสมัครสมาชิก และการจัดการข้อมูล

การสมัครสมาชิก (Register) (https://drive.google.com/file/d/1vJRm-mlqpVOCyr5s3QO6FOXrCh8KIWFR/view?usp=sharing)

นโยบายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การจัดการข้อมูลส่วนตัว (Profile)

(https://www.nstda.or.th/home/nstda-privacy-policy/)

Privacy policy (https://www.nstda.or.th/en/nstda-privacy-policy.html)
(https://drive.google.com/file/d/1baa5YDc7r7tr6r9gONSdyMmmuBKnpOdw/view?usp=sharing)

การแก้ปัญหาเมื่อสมัครผ่านการใช้งานระบบ ThaiJo

(https://drive.google.com/file/d/1fdqYyPRvDRDOXBd3HE4UkA4KhMkdbQim/view?usp=sharing)

Make a Submission (https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/about/submissions)

สำนักงาน : กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ตั้งอยู่ชั้น 2 อาคารศูนย์ความเป็นเลิศทางนวัตกรรมใหม่ ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44000

(https://so03.tci-thaijo.org/index.php/humsujournal/about/aboutThisPublishingSystem)

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมกับการสร้างสรรค์เพลงรำโทนเพชรบูรณ์ Cultural Identity and the Creation of Rum Tone Phetchabun Songs

อังคณา จันทร์แสงศรี¹
Angkana Chansaengsri¹

Received: 27 May 2022

Revised: 7 September 2022

Accepted: 30 January 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและเนื้อหาเพลงรำโทนเพชรบูรณ์ 11 อำเภอ จากแรงบันดาลใจของผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต ผลการวิจัยพบว่า มีประวัติความเป็นมาจากความตั้งใจจริงของผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หวังที่จะเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับจังหวัดเพชรบูรณ์ในมุมกว้างๆ ให้ประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์และประชาชนทั่วไปได้รู้จักเพชรบูรณ์มากขึ้น ซึ่งแต่ละเพลงก็มีแรงบันดาลใจในการประพันธ์คำร้องที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในจังหวัดเพชรบูรณ์ของแต่ละอำเภอ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ประเพณี วัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมสำคัญซึ่ง เพลงรำโทนเพชรบูรณ์ 11 อำเภอ ได้แก่ 1) เพลงรำโทนเพชรบูรณ์ 2) เพลงไถ่ย่างวิเชียรบุรี 3) เพลงราวเขาถั่ว 4) เพลงอำเภอหล่มเก่า 5) เพลงอำเภอน้ำหนาว 6) เพลงอำเภอ หล่มสัก 7) เพลงอำเภอชนแดน 8) เพลงอำเภอบึงสามพัน 9) เพลงอำเภอวังโป่ง 10) เพลงอำเภอหนองไผ่ 11) เพลงอำเภอศรีเทพ บทเพลงเหล่านี้มีคุณค่า บอกให้เห็นถึงสาระสำคัญในแต่ละอำเภอว่ามีจุดเด่นในเรื่องใด ซึ่งมีทั้งเหตุการณ์ วัฒนธรรม ประเพณี อาหารการกิน แหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในแง่มุมต่างๆ และยังมีสาระสำคัญที่หลากหลายของแต่ละอำเภอ ที่บ่งบอกถึงจุดเด่นของอำเภอนั้นๆ ทำให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจในบริบทของชุมชนสังคมในอดีตและปัจจุบัน บทเพลงต่างๆ มีทำนองเพลงสั้นๆ ง่ายต่อการจดจำ สะดวกต่อการสื่อสารให้กับนักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจ ซึ่ง บทเพลงดังกล่าวทั้ง 11 อำเภอนอกจากสาระสำคัญในจุดเด่นของแต่ละอำเภอแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นำมาซึ่งการพัฒนากระบวนการผลิตผลทางการเกษตร ส่งผลตรงต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องพัฒนาเพื่อความยั่งยืนสืบไป

คำสำคัญ: อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม, การสร้างสรรค์, เพลงรำโทนเพชรบูรณ์

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์และศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
E-mail: angkanachansangri@gmail.com เบอร์โทร 083-4888998

¹ Lecturer of Dance and Performing Arts Faculty of Human and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University
E-mail: angkanachansangri@gmail.com phone number 083-4888998

Abstract

The purpose of this research was to study the history and content of the Phetchabun dance songs inspired by assistant professor Kamol Boonkhet in 11 districts of the province.

The results showed that there is a history of the true intention of Assistant Professor Kamol Boonkhet, Director of the Office of Arts and Culture Phetchabun Rajabhat University. He hopes to spread over a wide area the reputation to Phetchabun province to benefit the people of Phetchabun and enable the general public to know more about Phetchabun. Each song has a different inspiration for composing the lyrics, which is in accordance with the outstanding cultural diversity. Therefore the songs address various good things from each district, be it food, traditions, culture, tourist attractions and other important activities such as dance songs. Phetchabun has 11 districts, namely 1) Rum Tone Phetchabun Songs 2) Kai Yang Wichian Buri Song 3) Rum Vong Khao Kho Song 4) Lom Kao District Song 5) Nam Nao District Song 6) Lom Sak district Song 7) Chon Daen District Song 8) Bueng Sam Phan District Song 9) Wang Pong District Song 10) Nong Phai District Song 11) Sri Thep District Song The songs are valuable to tell about the essence of each district and what highlights are there. These highlights includes events, culture, traditions, food, tourist attraction as well as historical stories. They also capture a variety of essences of each district, indicating the strengths of that district, making it easier to understand in the context of the past and present social communities. The songs have short melodies that are easy to remember. The songs are a convenient way to communicate with students, and interested parties. Such songs in all 11 districts, in addition to the essence of the distinctive features of each district, in addition to the essence of each district's distinctive features, also promote cultural tourism, leading to the development of agricultural production processes. Directly affect tourism in Phetchabun province. that various organizations, both public and private, must develop for sustainability.

Keywords: Cultural identity, creative, Rum Tone Phetchabun song

บทนำ

วัฒนธรรมที่มีความเจริญรุ่งเรืองของชาติไทยนอกจากจะมีดนตรีไทย เพลงไทย รวมถึงการแสดงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ ได้แก่ ระบำ รำ ซึ่งการรำของไทยมีหลายลักษณะ อาทิ รำเดี่ยว รำคู่ รำหมู่ การรำหมุ่นนั้นบางครั้งอาจเรียกว่า “รำวง” รำวงเป็นการละเล่นอย่างหนึ่ง

ของชาวบ้านที่มาเล่นกัน อย่างสนุกสนานเพื่อความสามัคคี เดิมเรียกว่า “รำโทน” เพราะใช้โทนเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ตีเป็นจังหวะ โดยตีจังหวะง่ายๆ คือ ป๊ะ โทน ป๊ะ โทน ป๊ะ โทน ๆ สลับกันไปเรื่อย ๆ และต่อมาได้เพิ่มเครื่องดนตรีจังหวะคือ ฉิ่งและกรับเพื่อเพิ่มความสนุกสนานผู้รำนั้นจะรำไปตามจังหวะโทน โดยไม่มีการกำหนดท่ารำตายตัวจะยกแขนวาดมือ อย่างไรก็ได้เพียงแต่อย่า

ทำให้เข้าจังหวะโทนเท่านั้น เนื้อหาของบทเพลง ยังสอดแทรกอารมณ์ ความรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณีของแต่ละท้องถิ่นลงไปด้วย นุชนาฏ ดีเจริญ และคณะ (2561, หน้า 277-296)

รำโทนเป็นการละเล่นพื้นบ้านของไทย นิยมเล่นกันในฤดูเทศกาลเฉพาะบางท้องถิ่น รำโทนเป็นการแสดงที่ไม่ตายตัว มีการปรับเปลี่ยน รูปแบบการแสดงมาเรื่อยๆ จนปรากฏหลักฐาน ชัดเจนเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2484 ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เกิดการ ปฏิรูปวัฒนธรรมไทยและต้องการเชิดชูรำโทน ให้เป็นศิลปะประจำชาติ จึงได้ส่งเสริมการละเล่น ชนิดนี้เป็นศิลปวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2537, หน้า 1)

เพลงรำโทนเป็นเพลงสั้นๆ สำหรับชาย หญิงรำด้วยกันเป็นคู่ๆ มีโทน, รำมะนา, ถังน้ำมัน แบนๆ หรือกลองตีให้จังหวะเริ่มแพร่หลายในช่วง พ.ศ. 2480 ต่อมาเมื่อกรมศิลปากรทำการปรับปรุง ทำรำแล้วเรียกว่า เพลงรำวง

ก่อนหน้ามีรำโทนหรือรำวงแบบพื้นเมือง ชาวบ้านมีเพลงยั่วให้รำต่างๆ อยู่แล้ว เช่น เพลง ข้าเจ้าโสม เพลงสังกรานต์ เพลงยั่ว ฯลฯ พ่อเพลง แม่เพลงทั่วไปถือว่าเพลงรำโทนเป็นของค่อนข้าง ใหม่ เกิดที่หลังเพลงพื้นบ้านอื่นๆ เอนก นาวิกมูล (2550, หน้า 657-663)

การละเล่นรำโทนของจังหวัดเพชรบูรณ์ หรือที่เรียกว่า “รำโจ่ง” เป็นการละเล่นที่ถือกำเนิด มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ผู้ใดเป็นผู้คิดขึ้น แต่พอมีเค้าว่าในสมัยก่อนนั้น ชาวเมืองวิเชียรบุรีมักติดต่อกับชายกับชาว กรุงศรีอยุธยาหรือชาวเมืองต่างๆ แถบลุ่ม เจ้าพระยาโดยอาศัยเส้นทางคมนาคมทางลำน้ำ ป่าสักอยู่เนื่องๆ จึงนำเครื่องดนตรีประเภทกลอง

โทน ม้อง รวมทั้งท่วงท่ารำจากการเล่นรำวง การแสดงกลองยาวหรือลิเกของภาคกลาง แล้ว คิดดัดแปลงท่วงท่ารำใหม่ตามภูมิปัญญา หน่วย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ (2543, หน้า 45)

จากข้อมูลดังกล่าวมา รำโทนหรือรำโจ่ง ของจังหวัดเพชรบูรณ์ในปัจจุบัน ยังพบการทำ โทนที่อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ รำโทน ที่ ตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ และรำโทน ตำบลตมุลเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบูรณ์ ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงอยู่ จึงคิดศึกษาประวัติ ความเป็นมาและเนื้อหาของเพลงรำโทนชุดนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและ เนื้อหาเพลงรำโทนเพชรบูรณ์ 11 อำเภอ จาก แรงบันดาลใจ ของผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้วางแผนเตรียมอุปกรณ์ในการ เข้าพื้นที่ภาคสนาม เช่น สมุด ดินสอ ปากกา แบบฟอร์มการสัมภาษณ์และการสังเกตที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น กล้องบันทึกภาพวิดีโอ โทรศัพท์มือถือ เครื่องบันทึกเสียง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการ สังเกตแบบมีส่วนร่วมและสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นสำคัญ ภายใต้กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ รายละเอียดดังนี้

1. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการ สัมภาษณ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยเก็บรวบรวม ข้อมูลแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2. การสังเกต

2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยการฝึกร้องเพลงรำไท่น ของผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ทำการเข้าร่วมรับฟังขณะทำการบันทึกเสียงเพลงรำไท่นเพชรบูรณ์ และได้ทำการถอดเนื้อเพลงออกมาในรูปแบบลายลักษณ์อักษร ของผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผลการศึกษา

จากการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและเนื้อหาเพลงรำไท่นเพชรบูรณ์ 11 อำเภอ จากแรงบันดาลใจของผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต ด้วยหวังที่จะเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับจังหวัดเพชรบูรณ์ในมุมมองกว้างๆ ให้กับประชาชนในจังหวัดเพชรบูรณ์ และผู้สนใจได้รู้จักเพชรบูรณ์มากขึ้น โดยให้เห็นสาระสำคัญในแต่ละอำเภอซึ่งจุดเด่นต่างๆ ในบทเพลงได้แก่ เหตุการณ์ วัฒนธรรม ประเพณี อาหาร แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมสำคัญ และประวัติศาสตร์ ง่ายต่อการทำความเข้าใจในบริบทของชุมชนและสังคม ทำนองเพลงสั้นๆ ซึ่งทำให้ง่ายต่อการจดจำ สะดวกต่อการสื่อสารกับนักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจสาระต่างๆ ของบทเพลงรำไท่นนี้ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นำมาซึ่งการพัฒนากระบวนการผลิตผลทางการเกษตร โดยมีแรงบันดาลใจ ดังนี้

เพลงที่ 1 เพลงรำไท่นเพชรบูรณ์ (ประจำอำเภอเมืองเพชรบูรณ์)

แรงบันดาลใจมาจากประเพณีอัมพระดำน้ำ ที่จัดเป็นงานประจำปี ในเทศกาลสารท

เดือน 10 ที่ประชาชนจากทุกสารทิศพากันมาร่วมงานอีกประการหนึ่ง เพชรบูรณ์มีอำเภอในเขตปกครองที่อยู่ในความดูแลทั้ง หมด 11 อำเภอ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม คือ ความงดงามที่ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์โดดเด่น ข้าวเจ้าจึงหยิบของดีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอาหาร ประเพณี วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว ที่คนรู้จัก มารวมไว้ อาทิ ไก่ย่างวิเชียรบุรี การละเล่นนางควาย งานบุญบั้งไฟ การพ่อนแซบลานเพื่อขอฝน สถานที่ท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นเขาค้อ ที่ตำบลหนองแม่นา มีแหล่งแมงกะพรุนน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุด กังหันลมภูทับเบิก ส่วนอาหารที่มาจากภูมิปัญญาพื้นบ้านคือ น้ำพริกขี้ปูที่อยู่ในเขต หล่มเก่า หล่มสัก และสุดท้าย คือ พืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้และมีชื่อเสียงมากที่สุดของจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ มะขามหวาน ด้วยแรงบันดาลใจดังกล่าวจึงแต่งเพลงรำไท่นอำเภอเมืองเพชรบูรณ์ขึ้น ด้วยหวังที่จะเผยแพร่ชื่อเสียงให้กับจังหวัดเพชรบูรณ์ ในมุมมองกว้างๆ ให้ประชาชนในจังหวัด รู้จักเพชรบูรณ์มากขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. เพลงรำไท่นเพชรบูรณ์

เพชรบูรณ์ของเราเนี่ยเอ๋ย สนุกจังเลยงานประเพณี

อัมพระดำน้ำวันสารทเดือนสิบ (ซ้ำ)

ไก่ย่างไกลลืออยู่วิเชียรบุรี

นางควาย บั้งไฟ แซบลาน สนุกสนานเขาค้อของดี

ดูแมงกะพรุนที่หนองแม่นา

ทับเบิกเสียดฟ้ากังหันลมไชย้อย

ขี้ปูก็แซบไม่น้อย (ซ้ำ)

มะขามหวานอร่อยผู้คนใจดี

เพลงที่ 2 เพลงไถ่ย่างวิเชียรบุรี (ประจำอำเภอวิเชียรบุรี)

อำเภอวิเชียรบุรี เดิมคือเมืองท่าโรง มีของดีหลายอย่าง เริ่มจากเจ้าเมืองวิเชียรบุรี (พระศรีธมมอรรถ) นักรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับพระชัยบุรี ทหารคู่พระทัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สุสานหอยสิบห้าล้านปี เสาหินอันคึกคักแห่งท้องที่ยุทธศาสตร์ชาติอีกหลายแห่ง นอกจากนี้ยังมี อาหารพื้นบ้าน คือ ไถ่ย่างวิเชียรบุรี เป็นอาหารที่มีชื่อเสียง สร้างรายได้ให้กับจังหวัดเพชรบูรณ์ นักท่องเที่ยวจากต่างจังหวัด หากใครมาเพชรบูรณ์แล้วมิได้แวะรับประทาน ไถ่ย่างวิเชียรบุรี ถือว่ามาไม่ถึงเพชรบูรณ์ ความมีชื่อเสียงของไถ่ย่างวิเชียรบุรี เป็นที่ประจักษ์ชัดกับกลุ่มพ่อค้าและลูกค้า จะเห็นได้ว่า ร้านขายไถ่ย่างจังหวัดอื่นๆ ก็ติดป้ายหน้าร้านว่า “ไถ่ย่างวิเชียรบุรี” มีอยู่ทั่วทุกจังหวัดในประเทศไทย ข้อเท็จจริงไม่มีใครยืนยันว่า ผู้ค้ามาจากเพชรบูรณ์จริงหรือไม่ แต่ที่แน่ๆ ป้ายร้านไถ่ย่าง เขียนไว้เพื่อล่อตา ล่อใจว่า “ไถ่ย่างวิเชียรบุรี” และด้วยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงเลือกจุดเด่นของเมืองวิเชียรบุรี คือ ไถ่ย่างวิเชียรบุรี นำมาแต่งเพลงรำไทพวน เพื่อบ่งบอกถึงความโดดเด่นของวิเชียรบุรี ที่คนรู้จัก คือ ไถ่ย่างวิเชียรบุรี

2. เพลงไถ่ย่างวิเชียรบุรี

ไถ่ย่างวิเชียรบุรี อร่อยดีขอเชิญมาซื้อป
เนื้อหนังกระดูกกรอบกรอบ (ข้า)
ขอเชิญมาซื้อปที่วิเชียรบุรี

เพลงที่ 3 เพลงรำวงเขาค้อ (ประจำอำเภอเขาค้อ)

ยุทธการเขาค้อ ผืนแผ่นดินที่ระอุไปด้วยความเดือดร้อนเมื่อครั้งอดีต เริ่มตั้งแต่

พ.ศ. 2511 จากความไม่เข้าใจกันก่อความรุนแรงและยังนานวันยิ่งเพิ่มความดุเดือดขึ้นเป็นทวีคูณ จนเกิดการล้มตาย สร้างความสูญเสียมากที่สุดในปี พ.ศ. 2519 อุบัติการณ์ทางการเมืองที่ไม่เข้าใจกันของกลุ่มบุคคล ทำให้ ผกค. (ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์) แผ่ขยายอำนาจมากขึ้น เมื่อความขัดแย้งทางความคิดรุนแรงขึ้น ในเมืองที่มีความสงบสุขต่อความคิดไม่ตรงกัน กลุ่มหัวรุนแรงเข้าป่าหาแนวร่วม และเผยแพร่ลัทธิให้กับคนในพื้นที่เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเมืองเลย คือจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ประการสำคัญ จังหวัดดังกล่าวถูกเชื่อมโยงด้วยเทือกเขา ด้วยเหตุนี้พื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นปราการทางธรรมชาติที่ ผกค. ยึดเป็นพื้นที่เป้าหมายในการเผยแพร่ลัทธิของตน ด้วยน้ำพระทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้ทรงเยี่ยมเยือน ดับไฟร้อนให้กับประชาชนในเขตเขาค้อ พลังสำคัญในการปราบปราม ผกค. คือพี่น้องทหารหาญ ร่วมด้วยพ่อค้าประชาชน ร่วมใจกันปราบปราม สุดท้ายไฟร้อนที่เขาค้อก็ดับสนิท เมื่อพ.ศ. 2525 จากน้ำพระทัยของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระองค์ทรงวางนโยบาย จัดสรรที่ทำกินให้กับประชาชนผู้ทุกข์ยาก ทรงดูแลผู้เจ็บป่วยจากภัยสงคราม ทรงให้คำแนะนำประชาชนในการฟื้นฟูป่า กล่าวคือ ให้ประชาชนปลูกไม้ 3 ประเภท คือ ปลูกไม้เพื่อตัดฟืนถ่าน ปลูกไม้ยืนต้น และปลูกไม้ผล จากพระราชดำริของสำนักสกลันกระหม่อม รัชกาลที่ 9 ที่ทรงมอบให้กับประชาชนมานานแสนนาน ส่งผลให้เขตอำเภอเขาค้อ ปรับเปลี่ยนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ร่มเย็น นักท่องเที่ยวจากทั่วสารทิศพากันมาพักผ่อนในช่วงวันหยุด มิได้ขาดสายตลอดทั้งปี ด้วยแรงบันดาลใจนี้ ข้าพเจ้าจึงแต่งเพลงรำวงเขาค้อขึ้น

3. เพลงรำวงเขาค้อ

รำวงที่บนเขาค้อ รูปหล่อระวีงปิ่นลั่น

เมื่อก่อนเขาเคยรบกัน (ซ้ำ)

เสียงปิ่นดังลั่นที่บนเขาค้อ

ทุกวันสดชื่นแจ่มใส เทียบไหนแสนไกล

ใจท้อ

เชิญมาเที่ยวบนเขาค้อ (ซ้ำ)

ไอ้พ่อรูปหล่อเขาค้อไม่ไกล

เพลงที่ 4 เพลงอำเภอลำเลียงเก่า (ประจำอำเภอลำเลียงเก่า)

อำเภอลำเลียงเก่า เดิมเรียกว่า เมืองลุ่มเมืองลุ่ม มีพี่น้องชาวลาวจากหลวงพระบาง เวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมาช้านาน มีวัฒนธรรมประเพณีที่เข้มแข็ง และหลากหลาย จนเมื่อครั้งรัชกาลที่ 3 เกิดศึกเจ้าอนุวงศ์ เมืองลุ่มเก่าถูกโจมตี ประชาชนบางส่วนจึงย้ายถิ่นฐานไปที่หล่มสัก (อำเภอลำเลียงเก่า) ยึดพื้นที่แถวเทศบาลหล่มสัก ในปัจจุบันเป็นที่มั่น ทำให้เมืองลุ่มเมืองลุ่ม (ที่เดิม) กลายเป็นหล่มเก่า สถานที่ใหม่ที่มาตั้งถิ่นฐานให้ชื่ออำเภอกำแพงใหม่ว่า อำเภอลำเลียง ต่อมาเปลี่ยนเป็นหล่มสักดี และเป็นหล่มสักตามลำดับ จนปัจจุบันนี้ที่หล่มเก่ามีอาหารพื้นบ้านที่ขึ้นชื่อคือ ขนมจีน ชาวพื้นเมืองเรียกว่าขนมเส้น ทำกันสดๆ วันต่อวัน ประการสำคัญ ขนมจีนที่นี่ไม่ได้ทำเป็นจับๆ แบบขนมจีนทั่วไป รูปแบบหลากหลาย ทำเป็นขุ่มกลุ่มก้อน หลากสีสัน น้ำยา น้ำปรุง หลายรูปแบบ ผักและเครื่องเคียงมีให้เลือกมากมาย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ขนมจีนหรือขนมเส้นเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวในนามขนมจีนหล่มเก่า

ผ้าทอพื้นเมืองอันเป็นอัตลักษณ์ ของผ้าขึ้นวัฒนธรรมแบบชาวลาว จะประกอบไปด้วย หัวขึ้น ตัวขึ้น และตีนขึ้น ผ้าใน 1 ผืน (1 กุ้ง) จะรวมผ้าทั้ง 3 ส่วนเย็บต่อกัน และมีลวดลาย หลากหลาย รวมเรียกว่า "ชิ้นหัวแดงตีนก่าน" ตีนก่านคือ ตีนขึ้นที่มีลายขวาง ผ้าทอมือชนิดนี้เป็นที่นิยมของชาวบ้าน และเป็นของฝากที่นักท่องเที่ยวมักจะซื้อหาไปเป็นของฝากอยู่เสมอ ประการสำคัญสภาพสตรีจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ผลักดันให้กลุ่มแม่บ้านนำผ้าทอชนิดนี้แปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้กับงานหัตถศิลป์ นอกจากนี้ยังมีหลวงพ่อบูญรัตน์วัดตาลเป็นพระพุทธรูปศิลปะล้านช้างที่ชาวบ้านให้ความเคารพเชื่อถือ องค์พระประดิษฐานอยู่ที่วัดตาล (ในตัวเมืองหล่มเก่า) มีงานประจำปีไหว้พระเปิดทอง สร้างความกลมเกลียวเป็นปึกแผ่นกับสังคมเป็นอย่างดี ดังได้กล่าวมาแล้วว่าภูมิปัญญาของพี่น้องชาวลาวที่อพยพมาจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง นำภูมิปัญญาติดตัวมาเผยแพร่เสมอมา น้ำพริกขี้ปู ทำจากปูนาสดๆ ใสกลั้วให้ละเอียด กรองเอาน้ำปูมาเคี่ยว ใส่พริกกระเทียมและส่วนผสมต่างๆ บิบมะนาวเพื่อชูรสให้เปรี้ยวนำ เป็นเสน่ห์ที่สอดคล้องกับหนองไม้ดำรับประทานกับข้าวเหนียว เป็นอาหารประจำถิ่นที่มีชื่อเสียงอีกอย่างหนึ่ง ภูทับเบิกเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีพื้นที่อยู่ในตำบลวังบาล อำเภอลำเลียงเก่า มีเขตติดต่อกับอำเภอลำปาง เขตอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีทิวทัศน์สวยงามมาก ยอดเขาส่วนหนึ่งเป็นยอดเขาสูงที่รับลมจากเทือกเขาหิมาลัย เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว ที่มาพักผ่อนหย่อนใจช่วงวันหยุดระยะยาว จากข้อมูลดังกล่าว ชาวเจ้าจึงนำมาแต่งเป็นเพลงรำไท่นประจำอำเภอลำเลียงเก่า ใช้ร้อง รำเล่น เพื่อเผยแพร่ของดีหล่มเก่าต่อไป

4. เพลงอำเภอลำเหลมเก่า

เหลมเก่าดินแดนหม่มจีน งามขึ้นหัวแดง
ตีนก่าน

หลวงพ่อใหญ่ชุมชนวัดตาล

ขึ้นบานสามัคคีกลมเกลียว หน่อไม้ขี้ปู
ข้าวเหนียว

ขอเชิญมาเที่ยวพบเบิกยิ้มใจ

เพลงที่ 5 เพลงอำเภอน้ำหนาว (ประจำ
อำเภอน้ำหนาว)

อำเภอน้ำหนาว อุดมไปด้วยป่าเขาและ
สัตว์ป่า อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเมือง
เพชรบูรณ์พื้นที่ติดต่อกับจังหวัดเลยทางทิศเหนือ
และติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิทางทิศตะวันออก
ในเขตอำเภอกอนสาร ข้าวลิ้มผัว เป็นข้าวภูเขา
(ปลูกตามไหล่เขา ไม่แช่น้ำ) เมล็ดพันธุ์มาจาก
กลุ่มพี่น้องชาวเขาเผ่าม้ง มีคุณสมบัติค่อนข้าง
ข้าวเจ้าและข้าวเหนียวผสมกัน รสอร่อยมาก
ประการสำคัญ ข้าวลิ้มผัวเคยถูกคัดเลือกให้เป็น
พันธุ์ข้าว 1 ใน 3 สายพันธุ์ที่ประกอบในพิธีจรด
พระนังคัลแรกนาขวัญที่ผ่านมา ข้าวลิ้มผัว เหมาะ
ที่สุดที่จะนำมาเผาข้าวหลาม รสชาติดีมาก รอยดิน
สัตว์ปีกดำบรรพ์ ประเภทไดโนเสาร์ ถูกค้นพบที่
ผาหิน เขตอำเภอน้ำหนาว กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว
ที่สื่อดคล้องกับถ้ำใหญ่น้ำหนาวและเลยดั้น
(คือลำธารที่น้ำกัดเซาะแผ่นหินจนเป็นรู เป็นโพรง
ขวางทางน้ำ และทะลุหลุม หลายทิศทาง) สร้าง
ความงดงามให้กับหินที่จมอยู่ในน้ำให้สวยงาม
ตระการตา จะเรียกช่องน้ำไหลนี้ว่า “เลยดั้น”
ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ส่งผลต่อสัตว์ป่าที่ยังคง
ใช้ชีวิต สืบลูก สืบหลานต่อกันมาในผืนป่าแห่งนี้
และด้วยคุณสมบัติของอำเภอน้ำหนาวดังกล่าว
ข้าพเจ้าจึงแต่งเพลง ประจำอำเภอ น้ำหนาวขึ้น
เพื่อร้องเล่นกันสืบมา

5. เพลงอำเภอน้ำหนาว

น้ำหนาวถิ่นข้าวลิ้มผัว

ไดโนเสาร์หลายตัวอยู่ทั่วถ้ำใหญ่

ข้างกระถางผู้สูงส่งมากมาย เลยดั้นอยู่ใน
ธารน้ำใส

ข้าวหลามบั้งใหญ่สุขใจน้ำหนาว

เพลงที่ 6 เพลงอำเภอลำเหลมสัก (ประจำ
อำเภอลำเหลมสัก)

พ่อนแซบลาน เป็นการพ่อนในเทศกาล
บุญบั้งไฟในช่วงเดือน 6 ของพี่น้องชาวหล่ม
(หล่มเก่า-หล่มสัก) ชาวบ้านเรียกว่า “รำเลื้อย
แซบลาน” แซบหรือแถบ คือความหมายเดียวกัน
แซบลาน (แถบลาน) คือการตัดใบลาน (พืชตระกูล
ปาล์ม ลักษณะมีใบเหมือนต้นตาล) ให้เป็นแถว
ยาวไปตามความยาวของใบลานกว้างประมาณ
1 เซนติเมตร ย้อมสีเหลือง ตัดริมให้เป็นลวดลาย
เป็นรอยหยัก ตามแต่จะทำได้ นำมาเย็บติดกับ
ตัวเสื้อสีดำหรือน้ำเงิน (เสื้อที่ออกไร่ออกนา ชาว
บ้านเรียกเสื้องาน) ตกแต่งตัวเสื้อให้สวยงามทั้ง
ตัวเสื้อและปลายแขนเสื้อ (เสื้อแขนยาว) ผ่าถุงใช้
ขึ้นมุก (ผ้าพื้นเมืองทอมือ) ของพื้นบ้าน สิริระสวม
ผ้าแดง เย็บเหมือนหมวกหูกกระต่าย เปิดกระหม่อม
ข้างพ่อนสวมแว่นตาดำ บั้นเอวห้อยกระดิ่งคอวัว
นิ้วมือสวมเล็บที่ทำจากดอกไม้ไฟ ประดับไหมพรม
หลากสี ทำท่าพ่อนรำไปตามจังหวะกลอง
(กลองบั้ง) ฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง ตำนันทำนองด้วย
แคน ทำนองพื้นบ้านลำเลียงลาว ประกอบบทร้อง
ที่ชาวบ้านเรียกว่า แซงกาพย์ มีต้นเสียงและ
ลูกคู่ร้อง เล่นกันอย่างสนุกสนาน โดยเบื้องต้น
บทกลอน กล่าวถึงเจ้าพ่อผาแดง เจ้าพ่อมหศักดิ์
ปู่ฟ้าตาไฟและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายให้มาอารยพร
ลูกหลาน ให้ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล ชาวไร่
ชาวนาจะได้เพาะปลูก ทำการเกษตร มีผลผลิต

ที่ดี จากนั้นก็เป็นบทกลอน เกี่ยวกับการเกี่ยว พาราสี ลัพยอกหยอกเอ็น สนุกสนานกันไปตาม ประสาชาวบ้าน

การเล่นแมงต๊อบเต่า (ชาวบ้านเรียก แมงขี้เต่า) คือการแสดงคล้ายลิเก เล่นเป็นเรื่องราว จักรว ร วงศ์ฯ มีฉากเหมือนเม่านกัน ร้องรำ คำพูด บทสนทนาเป็นภาษาถิ่น ประกอบเครื่องดนตรี ตามแต่จะหาได้ ะนาดเอก ซอด้ว ซอด้วง เครื่อง ประกอบจังหวะ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน การแต่ง กายคล้ายลิเกและละครผสมกันมีเครื่องสวมศีรษะ ทำแบบพื้นบ้าน ติดเลื่อม ประกอบลูกปัดตามแต่ จะหาได้ ร้องเล่นกันในชุมชนยามเทศกาล หรือ งานแก้บน ชาวหล่มสักเป็นคนเอาจริงเอาจัง ให้ ความร่วมมือในงานสังคมเป็นอย่างดี รักที่รักน้อง รักพวกหมู่ อภัยภัยดี มีน้ำใจ จากการที่ข้าพเจ้า เคยเป็นวิทยากรร่วมกับวิทยากรลูกเสือชาวบ้าน ที่มาจาก อำเภอหล่มสัก จึงทำให้มีความคุ้นเคย ด้วยไมตรีอันดีต่อกัน การชมเชยในวงการลูกเสือ ชาวบ้าน คือการกล่าว เยล (yell ชมเชยให้กับกลุ่ม สมาชิก) พร้อมกับทำท่าทางประกอบที่สนุกสนาน และมักจะมีการ "นำริงจิก" (นำริงจริง) อยู่ใน การอบรมลูกเสือแทบทุกครั้ง ข้าพเจ้าจึงแต่งเพลง รำไท่น ประจำอำเภอหล่มสัก ให้มีเนื้อหาสาระ ต่างๆ ดังที่กล่าวแล้ว

6. เพลงอำเภอหล่มสัก

หล่มสักน่ารักจริง ๆ ทั้งชายทั้งหญิงน่ารัก
จิก ๆ

เขยลานแมงขี้เต่างามนัก (ซ้ำ)

น่ารักจิก ๆ ม่น่ารักจริง ๆ

เพลงที่ 7 เพลงอำเภอชนแดน (ประจำ
อำเภอชนแดน)

อำเภอชนแดนอยู่ทางทิศตะวันตกของ
ตัวเมืองเพชรบูรณ์และอยู่ทางทิศตะวันออกของ
อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร ประชาชนส่วนใหญ่

ทำการเกษตร มีแหล่งเรียนรู้ทางด้านเศรษฐกิจ
พอเพียงที่เทศบาลตำบลท่าข้าม มีมะขามสายพันธุ์
ต่างๆ มากมาย ที่บ้านโป่งตาเบา ตำบลซับพุทรา
เป็นแหล่งกำเนิดมะขามหวานพันธุ์ตาแป๊ะ
(ประกายทอง) ตำบลซับพุทรา มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม
เป็นเขาสลับซับซ้อนเหมาะแก่การทำเกษตร
ปลูกไม้ยืนต้นและพืชผักล้มลุก ภูเขาหินปะการัง
เป็นมรดกจังหวัดเพชรบูรณ์และขึ้นทะเบียนเป็น
มรดกชาติเมื่อปี 2561 นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยว
ที่สำคัญ จนองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์
สนับสนุนงบประมาณสร้างบันไดขึ้นภูเขาหิน
ปะการังให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเยี่ยมชมภูเขาหิน
ปะการังแห่งนี้ ผลพลอยได้จากนักท่องเที่ยว คือ
ชาวบ้านได้นำผลผลิต ทางเกษตรและของ
ที่ระลึกมาวางขายบริเวณทางเข้า และทางขึ้น
ภูเขาหินปะการังด้วยมูลเหตุดังกล่าว ข้าพเจ้า
จึงจินตนาการถึงหนุ่มสาวชาวบ้านที่ประกอบ
สัมมาชีพในด้านการเกษตรแบบพอเพียงของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในด้าน
การทำมาหากินด้วยความสุจริตและต่างคนต่างก็
มีความรักซึ่งกันและกันโดยมิได้เอ่ยปากบอกใคร
ลักษณะเป็นคำร้องของฝ่ายหญิงและฝ่ายชาย
พรรณนาชีวิตของตนออกมาตามบทเพลง

7. เพลงอำเภอชนแดน

สาวชนแดน ยังไม่มีแฟนก็เลยเป็นสาว
(ซ้ำ)

ปลูกมะเขือมะกรูดมะนาว

ผักสวนครัวปลูกถั่วฝักยาว

ผัดแป้งหน้าขาวเป็นสาวชนแดน

หนุ่มปะการังนอนละเมอเพื่อคลั่งบ้านอยู่
ยังตื่นเขา (ซ้ำ)

วิ่งผักงานหนักงานเบา แอบรักคนไผ่ผม

ยาว

ผัดแป้งหน้าขาวรักสาวชนแดน

เพลงที่ 8 เพลงอำเภอบึงสามพัน (ประจำอำเภอบึงสามพัน)

อำเภอบึงสามพัน มีงานแข่งเรือที่สนุกสนาน มีทุ่งทานตะวันที่นักท่องเที่ยวชอบแวะมาเยี่ยมชม ดุดดิมกับบรรยากาศแบบลูกทุ่ง อ่างเก็บน้ำอู่เรือก็เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจในหน้าแล้ง บ้านหนองแจ้แต่เดิมจัดงานบุญบั้งไฟเมื่ออย่างเข้าเดือนหก เป็นอำเภอยุคแรกๆ ที่มีงานบุญบั้งไฟเพราะประชาชนส่วนใหญ่พยายามมาจากภาคอีสาน ในตัวเมืองบึงสามพันหรือชาวบ้านเรียกว่าขับสมอทอด มีเทศบาลงานวิ่งของพี่น้องชาวไทยเชื้อสายจีน กลุ่มพ่อค้าประชาชนมักจะรวมตัวกัน จัดงานมีมหาสมายทั้งจั่ว เลิกดนตรี การละเล่น สืบบันเทิงต่างๆ อย่างสนุกสนานที่บ้านลำตะคร้อ ตำบลกันจู่ อำเภอบึงสามพัน มีกลุ่มชนชาติพันธุ์ไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง) มาตั้งบ้านเรือนสร้างหลักปักฐานและประเพณีปฏิบัติตน คงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีของตนอย่างดีงามเสมอมา ชาวบึงสามพันจะจัดงานไหว้หลวงพ่อบึงสามพันเข้าพเจ้าจึงเรียงร้อยเรื่องราวให้สอดคล้องกันดังกล่าว

8. เพลงอำเภอบึงสามพัน

แข่งเรือที่บึงสามพัน ชมทานตะวันเร็นรีน
ไทยทรงดำสดชื่น เมื่อยามคำคืนที่บึงสามพัน
อู่เรือเป็นแหล่งรวมพล หน้ามลายเล่นน้ำกัน
งานบั้งไฟหนองแจ้ เรามีต้มแกงเอามาแบ่งปัน
สมอทอดงานวิ่งสนุกดี ดนตรีลิเกประชัน มาไหว้
หลวงพ่อบึงสามพัน (ซ้ำ)

เพลงที่ 9 เพลงอำเภอวังโป่ง (ประจำอำเภอวังโป่ง)

อำเภอวังโป่งอยู่ทางทิศตะวันตกของ
เพชรบูรณ์ เขตติดต่อกับอำเภอเนินมะปราง
จังหวัดพิษณุโลก ติดต่อกับอำเภอชนแดนทาง

ทิศใต้ พื้นที่เป็นที่ราบสูงภูเขาสลับซับซ้อนเชื่อมต่อ
โยงถึงเขาค้อทางทิศตะวันออก มีแหล่งโบราณ
วัตถุสมัยยุคหิน จากการขุดค้น พบลูกปัด กำไล
ขวาน โบราณสมัยยุคหิน จากสภาพสิ่งแวดล้อม
สันนิษฐานว่ามีมนุษย์สมัยหิน (คนถ้ำ) อาศัยอยู่
ขวานหินที่พบเห็น มีแหล่งผลิตอยู่บนเทือกเขาค้อ
ที่ทอดตัวไปทางทิศใต้ ซึ่งอยู่ในเขตบ้านโป่งตะแบ
ตำบลขับพุทรา อำเภอชนแดน เป็นแหล่งผลิต
ขวานหินที่ยังคงค้นพบเศษซากในปัจจุบัน
ธรรมชาติเป็นป่าเขา ลำเนาไพรสลับกับภูเขาสูง
และน้ำตกส่งผลให้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ยังบริสุทธิ์
ไม่มีคนไปบุกรุก ถ้าปากเสือถ้าผาโค้งเป็นมรดก
จังหวัดและมรดกชาติ ที่อบต.วังโป่ง ให้ความดูแล
เป็นอย่างดีและให้การสนับสนุนนักท่องเที่ยวเข้า
เยี่ยมชมด้วยรถโดยสารแบบบ้านๆ ให้บริการใน
ราคาที่ย่อมเยา เพลงรำไท่อำเภอวังโป่งจึงเกิด
ขึ้นโดยได้เค้าทำนองเพลงเด็กสมัยประถมศึกษา
คือ ทำนองระบำชาวเกาะ

9. เพลงอำเภอวังโป่ง

คนถ้ำอยู่ที่วังโป่ง สายโยงลูกปัดกำไล
ป่าเขาบ้านเราสดใส (ซ้ำ)
น้ำตกมากมายไหล ซ่า ซ่า (ซ้ำ)

เพลงที่ 10 เพลงอำเภอหนองไผ่ (ประจำอำเภอหนองไผ่)

ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าไปดูลำตัดแม่บัวขาว
ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในงานมรดกโลก งาน
“อยุธยาที่ยั่งยืน” ประมาณปี พ.ศ. 2530 ลำตัด
ร้องว่ากันด้วยความเผ็ดร้อนมีทำนองเพลงที่ฟัง
ง่าย กลอนเพลงลักษณะ กลอนหัวเดียว ข้าพเจ้า
ประทับใจการแสดงลำตัดในครั้งนั้น และจำทำนอง
เพลงได้ดี จึงเอากำหนดเพลงเป็นหลัก แล้วดึง
สาระที่ดีของอำเภอหนองไผ่มาใส่ไว้ดังจะกล่าว
ต่อไปอำเภอหนองไผ่อยู่ทางทิศใต้ของอำเภอ

เมืองเพชรบูรณ์ เขตทิศใต้ติดกับอำเภอบึงสามพัน มีวิถีวัฒนธรรมที่หลากหลาย กล่าวคือกลุ่มทอผ้า กระจัดกระจายหลายกลุ่ม งานออกร้านด้านการเกษตรโดยเฉพาะมะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ หนองไผ่จัดงานลีลาท่งชายและหญิงได้วาดลวดลายกันอย่างสนุกสนาน วัดเจติยอลอยมีงานวัดที่โด่งดังใครๆ รู้จักพระเกจิอาจารย์ หลวงพ่อแดงมรดกภาพไปนานแล้ว ไม่เนาเบือย ผู้คนเลื่อมใสศรัทธากันมาก ต่างหลั่งไหลกันมาขอโชคลาภอยู่มิได้ขาดสาย ข้าพเจ้าได้ร้อยเรียงกิจกรรมสำคัญต่างๆ ของอำเภอนองไผ่ ใส่ในบทเพลง ซึ่งร้องแล้วสนุกสนาน ทำนองสั้นจำง่าย

10. เพลงอำเภอนองไผ่

เชิญชิจิจะสายใจ มาเที่ยวหนองไผ่ไม่ไกล
พี่น้อง

ผ้าทอตั้งหลายแห่ง

มะม่วงแก้มแดงหนองแขงเป็นกอง

มาลีลาประจำปี ชุมชนเรามีของดีนำลง

งานวัดเจติยอลอย พี่แต่งตัวคอย ชะม้อย

ตามอง

หลวงพ่อแดงชื่อดังเลี้ยวด้วย (ซ้ำ)

ขอพรรำรวย แหงห้วยปิดทอง

เพลงที่ 11 เพลงอำเภอศรีเทพ (ประจำอำเภอศรีเทพ)

ความจริงแล้ว อำเภอศรีเทพ มีสิ่งต่างๆ ที่โดดเด่นอยู่มากมาย กล่าวคือ ประชาชนที่เป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมบ้านนาตะกุด อำเภอศรีเทพ การละเล่นนางควาย เพลงแห่นาค รำไท่นชาวบ้าน วัดป่าสระแก้ว อาหารพืชผักพื้นบ้าน หมอยา

การรักษาโรคแบบโบราณ อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เขาค้างใน เขาค้างนอก ด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมข้าพเจ้าจึงเลที่จะเขียนเพลงนี้ ในที่สุดข้าพเจ้า ตัดสินใจชูเรื่องการตรวจราชการของเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย คือ สมเด็จพระปรมัยยิกานุภาพ ที่เสด็จมณฑลพายัพ โดยมาเยี่ยมเมืองเพชรบูรณ์ เมื่อ พ.ศ. 2447 สมเด็จพระปรมัยยิกานุภาพท่านมาเพชรบูรณ์โดยทางรถไฟ ลงที่เขตอำเภอบางมูลนาก แล้วจ้างลูกหาบแถวๆ นั้น ผ่านตะพานหิน ทับคล้อ ผ่านเขารัง เข้าเพชรบูรณ์จากหนังสือความเข้าใจเพชรบูรณ์เมื่อ พ.ศ. 2447 ขากลับท่านเดินทางเรือ ผ่านเมืองเพชรบูรณ์ นาม ทำแดง ทำดั่ง วิเชียรบุรี และแวะจอดที่ท่าบ้าน ปัจจุบันคือบ้านนาตะกุด ตำบลศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ถ้าน้ำป่าสักที่คดเคี้ยวขณะเดินทางผ่านมาด้วยความลำบาก ขณะเดียวกันนึกได้ว่า มีเมืองอภัยสาส์ (เมืองศรีเทพ) ที่ปรากฏในเอกสารโบราณอยู่ในเส้นทางผ่านใกล้กับแม่น้ำป่าสัก ไม่เกินวิสัยที่จะแวะเยี่ยมชม พระองค์ท่านจึงจอดเรือที่บ้านท่าบ้านและสืบความจากชาวบ้านนาตะกุด จนพบความจริงคือเมืองโบราณศรีเทพอยู่ในที่รกร้างและด้วยเหตุนี้ จึงเป็นจุดที่ข้าพเจ้าแต่งบทเพลงประจำอำเภอศรีเทพขึ้น

11. เพลงอำเภอศรีเทพ

ท่าบ้านที่นาตะกุด ท่านทรงให้หยุด
เรือพาย (ซ้ำ)

เมืองอภัยสาส์ อยู่ในแผนที่จำได้

ศรีเทพลมใจ (ซ้ำ) หมุดหมายกรมพระยา

ดำรงฯ

ภาพประกอบ 1: Q R CODE เพลงรำไท้เพชฌุรณ 11 อำเภอ
ที่มา: อังคณา จันทร์แสงศรี

ภาพประกอบ 4: รำไท้เพชฌุรณกับโรงเรียนผู้สูงอายุ อบต. ดงมูลเหล็ก
ที่มา: พัทธกษ จันทร์จิระ

ภาพประกอบ 2: รำไท้เพชฌุรณกับการสืบทอด
ที่มา: มนชยา คลายโสภ

ภาพประกอบ 3: รำไท้เพชฌุรณกับเครื่องดนตรี
ที่หลากหลาย
ที่มา: มนชยา คลายโสภ

สรุปและอภิปรายผล

รำไท้จังหวัดเพชฌุรณในปัจจุบันพบว่า มีการเล่นรำไท้ที่อำเภอวิเชียรบุรี ชาวบ้านเรียกกันว่า “รำโจ่ง” เล่นในงานบวงสรวงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช รำไท้ตำบลท่าพล อำเภอเมือง จังหวัดเพชฌุรณ กลุ่มผู้สูงอายุยังเล่นกันในงานเทศกาลสงกรานต์และบุญวันเข้าพรรษา รำไท้ ตำบล ดงมูลเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดเพชฌุรณ กลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุเล่นกันในงานบุญแข่งเรือช่วงเทศกาลสารทเดือนสิบ องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็ก ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมทางสังคมร่วมกันจากแรงบันดาลใจของผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต มุ่งหวังที่จะเผยแพร่จุดเด่นของจังหวัดเพชฌุรณในแต่ละอำเภอให้ประชาชนในจังหวัดเพชฌุรณและนักท่องเที่ยวได้รู้จักจังหวัดเพชฌุรณมากขึ้น โดยบทเพลงเหล่านี้มีคุณค่าบอกให้เห็นถึงสาระสำคัญในแต่ละอำเภอว่ามีจุดเด่นในเรื่องใด ซึ่งมีทั้งเหตุการณ์ วัฒนธรรม ประเพณี อาหาร แหล่งท่องเที่ยววิถีกรรมสำคัญตลอดจนเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ในแง่มุมต่างๆ และยังมีสาระสำคัญที่หลากหลายของแต่ละอำเภอ บ่งบอกจุดเด่นของอำเภอนั้นๆ อย่างพอ

การทำความเข้าใจใน ทำนองเพลงสั้นๆ เนื้อหาที่หยิบยกจุดเด่นมาเป็นเพียงตัวอย่างของแต่ละอำเภอทำให้ ง่ายต่อการจดจำ สะดวกต่อการสื่อสาร ให้กับนักเรียน นักศึกษา ผู้สนใจ และ ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนำมาซึ่งการพัฒนากระบวนการผลิตผลทางการเกษตรส่งผลตรงต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจะต้องพัฒนาเพื่อความยั่งยืนสืบไป จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า เพลง รำไท่ทั้งหมดมี 11 เพลง ได้แก่

1. เพลงรำไท่เพชรบูรณ์
2. เพลงไถ่ย่างวิเชียรบุรี
3. เพลงรำวงเขาค้อ
4. เพลงอำเภอหล่มเก่า
5. เพลงอำเภอน้ำหนาว
6. เพลงอำเภอหล่มสัก
7. เพลงอำเภอชนแดน
8. เพลงอำเภอบึงสามพัน
9. เพลงอำเภอวังโป่ง
10. เพลงอำเภอหนองไผ่
11. เพลงอำเภอศรีเทพ

เอกสารอ้างอิง

- นุชนาฏ ดีเจริญ, อิงอร จุลทรัพย์, วรวิทย์ ทองเนื้ออ่อน, รัชดาพร สุคติ, ภูริดา เรืองจิรัช และอุบลวรรณ ไตรวยพร. (2561). มรดกวัฒนธรรม "รำไท่". *วารสารอารยธรรมศึกษา* ไซง - สาละวิน, 9(1) 277 - 296.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ. (2537). *รำไท่ศิลปะพื้นบ้าน*. (ม.ป.ท.)
- หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์. (2543). *สมบัติเมืองเพชรบูรณ์ เล่ม 2*. โรงพิมพ์ธรรมสูตรพรินต์
- เอนก นาวิกมูล. (2550). *เพลงนอกศตวรรษ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). มติชน.

ผู้ประพันธ์คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กมล บุญเขต ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยเห็นว่าเนื้อเพลงรำไท่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละอำเภอซึ่งเนื้อเพลงแต่ละอำเภอ จะมีความแตกต่างกันออกไป บทเพลงสั้นกะทัดรัดเพื่อให้จำได้ง่ายแต่ละเพลงสามารถฝึกร้องจนติดปากได้ไม่ยากนักมีความเป็นเสน่ห์ในตัวเองฟังแล้วทำให้สามารถนึกภาพตามได้ตามคำร้องที่แต่งขึ้นมาซึ่งทำให้ผู้ฟังรับรู้และทราบว่าเป็นเพลงของอำเภอใด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเห็นว่าสามารถนำไปต่อยอดเป็นงานวิจัยทำรำไท่เพชรบูรณ์ในแต่ละเพลง เพื่อที่จะได้มีการจัดบันทึก รูปภาพ วิดีทัศน์ไว้เป็นข้อมูลในการศึกษา ศิลปะการแสดงในท้องถิ่นสืบต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุนอุดหนุนงานวิจัยที่บูรณาการตามศาสตร์พระราชาโดยงบประมาณเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ขอขอบคุณบุคคลที่อยู่เบื้องหลังเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ

ค้นหาจาก ชื่อบทความ, บทคัดย่อ, คำสำคัญ

Advanced Search

เกี่ยวกับ TCI ▾

ฐานข้อมูล TCI ▾

ค่า T-JIF

เกณฑ์คุณภาพวารสาร ▾

TH EN (eng/)

ThaiJO ▾

FAQ

Advanced Search

ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI

Show 10 ▾ entries

Search: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

No.	Journal Name English	Journal Name Local	ISSN	E-ISSN	TCI Tier	Date for next submission
357	Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University	วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	0859-5992	2672-9733	1	ไม่ก่อนวันที่ 1 ม.ค. 2568

Showing 1 to 1 of 1 entries (filtered from 1,036 total entries)

Previous

1

Next

0
SharesThai-Journal Citation Index Centre (<https://tci-thailand.org/>) ↑

(htt

ps:/

/so

cial

-

plu

gins

.lin

e.m

e/li

neit

/sh

are

?

url

=ht

tps

%3

A%

Manage consent